

УДК 346.91

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.94.2.11>

ЯКІСТЬ СУДОВИХ РІШЕНЬ: ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР (НА ПРИКЛАДІ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА)

Резнікова В.В.,

*член-кореспондент Національної академії правових наук України,
доктор юридичних наук, професор,
завідувачка кафедри економічного права та економічного судочинства
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0003-0149-0710*

Хотинська-Нор О.З.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувачка кафедри юстиції
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0002-4480-6677*

Притика Ю.Д.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільного процесу
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0001-5992-1144*

Резнікова В.В., Хотинська-Нор О.З., Притика Ю.Д. Якість судових рішень: трансформація національної моделі у європейський простір (на прикладі господарського судочинства).

У статті висвітлено питання трансформації національної моделі інституту якості судових рішень в напрямку відповідності європейським стандартам.

Вихідним положенням для дослідження стали сформовані європейськими інституціями ключові ознаки, за яким оцінюється якість судових рішень: ясність і доступність мотивування; правильність застосування норм права; повнота розгляду аргументів сторін; послідовність і передбачуваність практики; виконуваність рішень.

Відповідно до них, ураховуючи сучасний стан законодавчого регулювання та правозастосовної практики, виокремлено та розтлумачено зміст векторів, за якими Україні необхідно докласти зусиль у процесі трансформації існуючої моделі якості судових рішень. Серед них: гармонізація матеріального та процесуального права, інституційна адаптація; забезпечення мотивованості та передбачуваності судових рішень; підвищення рівня виконуваності судових рішень та зменшення правової невизначеності; підвищення ефективності розгляду через оптимізацію навантаження та судового менеджменту; розвиток судової культури та підвищення компетенцій суддів.

Водночас якість судового рішення розглянуто як категорію, що дозволяє ідентифікувати дефекти, тобто відхилення від нормативних і логічних стандартів правосуддя, що здатні спричинити його скасування, зміну чи потребу в додатковому роз'ясненні. Зокрема, на підставі критеріїв, розроблених у практиці ЄСПЛ, виокремлено та охарактеризовано такі: 1) дефект мотивування (порушення логічної або змістовної повноти мотивувальної частини рішення, що унеможлиблює розуміння причинно-наслідкового зв'язку між установленними обставинами, фактами, нормами права і правовим висновком суду); 2) дефект кваліфікації (неправильне застосування або тлумачення норми матеріального права, що призвело до помилкового визначення прав та обов'язків сторін або до виходу суду за межі позовних вимог); 3) комунікативний дефект (рішення не забезпечує належного розуміння його змісту адресатами через неясність, логічну безладність або двозначність тексту); 4) інституційний дефект (ухвалення судового рішення

всупереч системі напрацьованої та усталеної судової практики або без належного мотивування відступу від усталеної позиції Верховного Суду).

У підсумку обґрунтовано, що модельний тест якості судового рішення господарського суду повинен ґрунтуватися на таких критеріях: законність/кваліфікація; аргументація; передбачуваність/узгодженість; виконуваність.

Ключові слова: судове рішення, якість судового рішення, судочинство, правосуддя, європейські стандарти судочинства, право на справедливий суд.

Rieznikova V.V., Khotynska-Nor O.Z., Prytyka Yu.D. Quality of judicial decisions: transformation of the national model into the European space (using the example of commercial litigation).

The article highlights the issue of transforming the national model of the institute of quality of judicial decisions towards compliance with European standards.

The starting point for the study was the key characteristics developed by European institutions, by which the quality of judicial decisions is assessed: clarity and accessibility of reasoning; correct application of legal norms; completeness of consideration of the parties' arguments; consistency and predictability of practice; enforceability of decisions.

In accordance with them, taking into account the current state of legislative regulation and law enforcement practice, the content of the vectors along which Ukraine needs to make efforts in the process of transforming the existing model of the quality of judicial decisions has been identified and explained. Among them: harmonization of substantive and procedural law, institutional adaptation; ensuring motivation and predictability of court decisions; increasing the level of enforceability of court decisions and reducing legal uncertainty; increasing the efficiency of consideration through optimization of workload and court management; developing judicial culture and improving the competence of judges.

At the same time, the quality of a judicial decision is considered as a category that allows identifying defects, that is, deviations from the normative and logical standards of justice that can lead to its cancellation, change, or the need for additional clarification. In particular, based on the criteria developed in the practice of the ECHR, the following are identified and characterized: 1) a defect in reasoning (violation of the logical or substantive completeness of the reasoning part of the decision, which makes it impossible to understand the cause-and-effect relationship between the established circumstances, facts, legal norms and the court's legal conclusion); 2) a defect in qualification (incorrect application or interpretation of a norm of substantive law, which led to an erroneous determination of the rights and obligations of the parties or to the court going beyond the limits of the claims); 3) communicative defect (the decision does not ensure proper understanding of its content by the addressees due to ambiguity, logical disorder or ambiguity of the text); 4) institutional defect (the adoption of a court decision contrary to the system of established and established judicial practice or without proper motivation for departing from the established position of the Supreme Court).

As a result, it is substantiated that the model test of the quality of a commercial court decision should be based on the following criteria: legality/qualification; argumentation; predictability/consistency; enforceability.

Key words: court decision, quality of court decision, judicial proceedings, justice, European standards of judicial proceedings, right to a fair trial.

Постановка проблеми. Інтеграція України в європейський простір вимагає, серед іншого, реалізації системи заходів, спрямованих на забезпечення ефективності функціонування правосуддя в державі, що є ключовою засадою верховенства права. Як інтегральна характеристика, ефективність правосуддя передбачає різномірневу систему індикаторів, за якими здійснюється її оцінка. Серед них належне місце посідає якість судових рішень, що постійно перебуває у фокусі уваги різних європейських інституцій, рішення і документи яких традиційно прийнято сприймати як європейські стандарти.

У нашій попередній публікації «Якість судових рішень у контексті європейських стандартів (на прикладі господарського судочинства)» ми зауважили, що євроінтеграційний процес в сучасних умовах передбачає не лише формальне наближення до стандартів, сформованих органами Ради Європи, які дбають про ефективність правосуддя у країнах-членах ЄС. Уваги потребує безпосередньо питання системної трансформації правосуддя в аспектах доступності, передбачу-

ваності, мотивованості та виконуваності судових актів [1]. У розвиток започаткованого діалогу вбачається необхідним окреслити та дослідити означений ракурс.

Мета дослідження полягає у тому, щоб на прикладі господарського судочинства продемонструвати вектори розвитку інституту якості судових рішень у розрізі відповідності європейським стандартам.

Стан опрацювання проблематики. Різноманітні аспекти якості судових рішень національних судів тією чи іншою мірою висвітлені у роботах таких науковців, як: О. Бодунова, А. Котельвель, О. Овчаренко, Н. Пархоменко, К. Пільков, Т. Проскурня, І. Юревич та інших.

Вклад основного матеріалу. Отже, як ми попередньо висували у нашій попередній публікації, якість судових рішень оцінюється різними європейськими інституціями (СЄП, СЄП, СЄП, Венеційською комісією) через такі ознаки: ясність і доступність мотивування (clarity and reasoning); правильність застосування норм права (legal accuracy); повнота розгляду аргументів сторін (fair hearing and responsiveness); послідовність і передбачуваність практики (coherence and consistency); виконуваність рішень (enforceability) [1].

Ураховуючи їх сукупність, сучасний стан законодавчого регулювання та правозастосовної практики, є підстави прогнозувати, що у господарському судочинстві трансформаційні зусилля нашої держави у досліджуваній сфері потенційно стикнуться з викликами за такими напрямками.

Гармонізація матеріального та процесуального права, інституційна адаптація. Заявка України на членство в ЄС покладає на неї зобов'язання здійснити глибоку трансформацію судової системи, зокрема відповідно до розділів 23 «Юридична система та фундаментальні права» і 24 «Правосуддя, свобода та безпека» переговорної рамки [2]. Процедури розгляду господарських спорів мають бути приведені у відповідність до європейських стандартів мотивування та публічності рішень, а також до гарантій ефективного виконання. Система має не лише змінити форму (законодавство), але й забезпечити умови для змістовної якості судового рішення. Так, у сфері матеріального права гармонізація означає необхідність узгодження положень господарського законодавства з відповідними директивами та регламентами ЄС. Наприклад, імплементація Директиви 2019/1023 ЄС про реструктуризацію та другий шанс, Директиви 2013/34 ЄС про бухгалтерську звітність, Регламенту (ЄУ) 2015/848 про процедури неплатоспроможності тощо, вимагає нової практики тлумачення норм господарського законодавства, відповідно, й нового рівня обґрунтованості судових рішень. Щодо процесуального права, то основним орієнтиром є стандарти ЄСПЛ та Ради Європи (СЄП, СЄП). Господарські суди мають забезпечити розгляд справ у розумні строки, дотримуючись принципу змагальності та рівності сторін, а також наводити вичерпні, логічно послідовні та зрозумілі мотиви у своїх рішеннях. Гармонізація тут означає не лише формальне оновлення ГПК України, але й переосмислення суддівської аргументації: застосування принципу пропорційності, врахування практики Суду ЄС при тлумаченні норм, впровадження європейських підходів до оцінки доказів і забезпечення прав сторін. Інституційна адаптація полягає у пристосуванні структури, процедур і культури роботи системи господарських судів відповідно до європейських моделей правосуддя. Це включає:

а) функціональну модернізацію судів – подальший розвиток електронного судочинства, систем електронного обміну процесуальними документами, вдосконалення стандартизованих шаблонів судових рішень і комунікації з користувачами відповідно до СЄП «Керівні принципи щодо якості правосуддя» («Guidelines on the Quality of Justice» (СЄП(2008)2)) [3];

б) уніфікацію практики – забезпечення стабільності та передбачуваності рішень господарських судів через аналітичну роботу Верховного Суду (Великої Палати та Касаційного господарського суду);

в) посилення суддівської незалежності та професійної спроможності через імплементацію рекомендацій Венеційської комісії про статус суддів і їхню незалежність (Report on the Independence of the Judicial System, CDL-AD(2010)004) [4].

Без таких інституційних гарантій підвищення якості рішень є неможливим. Інституційна адаптація передбачає також нову модель управління судовими ресурсами – скорочення навантаження, розвиток цифровізації, впровадження систем внутрішнього контролю якості судових актів, орієнтованих на європейські індикатори тощо. Європейська інтеграція не допускає існування «паралельних правових світів», національні норми повинні бути не лише формально сумісними, а й функціонально еквівалентними нормам ЄС за духом і наслідками. Це означає, що господарські суди мають тлумачити національні норми у світлі *acquis* ЄС; при розгляді спорів із «іноземним/

європейським елементом» – орієнтуватися на практику Суду ЄС (CJEU), де ключове значення мають стандарти правової визначеності, пропорційності та належного судового захисту (Case C-583/11 P Inuit Tapiriit Kanitami [2013] ECLI:EU:C:2013:625) [5].

Таким чином, гармонізація матеріального і процесуального права у господарському судочинстві – це не лише технічна, а й методологічна та «культурна» реформа. Вона вимагає інтеграції європейських принципів мотивування, послідовності й передбачуваності в судову аргументацію, а також створення інституційних умов для стабільності та прозорості рішень. Вона вимагає не лише оновлення нормативної бази, а й зміни судової культури, орієнтації на європейські критерії якості судового рішення – законність, обґрунтованість, зрозумілість, передбачуваність і виконаність. Саме ця гармонізація забезпечить господарському судочинству здатність діяти в межах європейського правового простору на засадах верховенства права.

Забезпечення мотивованості та передбачуваності судових рішень. Європейські стандарти (зокрема, ССЄ, СЕРЕJ, ЄСПЛ) акцентують увагу на тому, що мотивація рішення і передбачуваність судової практики – критичні чинники якості. Українські господарські суди, однак, стикаються із викликами: надмірна формалізація мотивувань, відсутність узгоджених підходів, фрагментарність аргументації, що не зміцнює рівня довіри до правосуддя. У контексті євроінтеграції це означає, що трансформація має охопити не просто нормотворчість, але й підготовку суддів, формування єдиної практики, створення механізмів внутрішнього контролю якості судових актів. Відсутність цих елементів може стати бар'єром на шляху до виконання зобов'язань перед ЄС.

Підвищення рівня виконаності судових рішень та зменшення правової невизначеності. Для господарського судочинства якість рішення – це не лише мотивоване, але й виконане рішення, яке створює правову визначеність для бізнесу, економічного обороту, суб'єктів господарювання. Євроінтеграційна логіка передбачає скорочення факторів ризику (юридичних, процедурних, ресурсних та ін.), що стоять на шляху до виконання рішень. Вітчизняна система має подолати такі виклики: дефіцит ресурсів і можливостей для повного й швидкого виконання; часті оскарження рішень через неясність мотивів або суперечливість практики; невідповідність норм національного права стандартам ЄС.

Підвищення ефективності розгляду через оптимізацію навантаження й судового менеджменту. Євроінтеграція створює тиск на скорочення строків розгляду, на підвищення оперативності діяльності суду, однак без втрати якості мотивування та обґрунтованості. У господарському процесі це означає: неухильне дотримання розумних строків, забезпечення ефективності систем моніторингу якості рішень, регулярні аналітики практики, стандартизацію форм рішень тощо. Якщо ці механізми слабкі, швидкість досягається за рахунок глибини, що підриває якість. Отже, виклик полягає в балансі між оперативністю і змістовністю рішення.

Розвиток судової культури та підвищення компетенцій суддів. Євроінтеграція покладає на країну-кандидата не лише законодавчі зміни, але й високу культуру правосуддя – зокрема, в сфері мотивування рішень, публічності практики, комунікації із користувачами. Для господарського судочинства це означає: підвищення навичок суддів у аналізі економіко-правових аргументів, адаптації практики до викликів бізнес-середовища, підвищення професійного рівня секретаріату й доведення суддівської практики до європейських стандартів. Недостатній рівень таких компетенцій – суттєвий бар'єр до якості рішень.

У підсумку, євроінтеграційні вимоги для господарського судочинства створюють двоєдину задачу: з одного боку – імплементація європейських стандартів доступності, справедливості, мотивування, виконаності; з іншого – системне реформування судової інфраструктури, культури, практики вироблення рішень. Якість судового рішення тут виступає не лише академічною категорією, а й практичним індикатором готовності господарської юрисдикції до європейської інтеграції. У зв'язку з цим, без зміни структури, механізмів, навичок і культури вироблення рішення будь-які нормативні новели будуть носити декларативний характер і не призведуть до реального підвищення якості.

Водночас у доктрині господарського процесуального права якість судового рішення розглядається не лише як позитивна характеристика судового акта, але й як категорія, що дозволяє ідентифікувати дефекти, тобто відхилення від нормативних і логічних стандартів правосуддя, що здатні спричинити його скасування, зміну чи потребу в додатковому роз'ясненні. Така типологізація дефектів має не лише теоретичне, а й практичне значення: вона формує стандарти апеляційного та касаційного перегляду, підвищує передбачуваність судової практики та зменшує кількість «формальних» переглядів.

Спробуємо в рамках цього дослідження систематизувати та описати основні дефекти якості судового рішення господарського суду на підставі критеріїв, розроблених у практиці ЄСПЛ (*Ruiz Torija v. Spain*, *Boldea v. Romania*, *Pronina v. Ukraine*), рекомендаціях СЕРЕЈ(2008)2, Висновку № 11 (2008) ССЈЕ, а також аналізу процесуальних положень глав 12 і 13 ГПК України.

(1) *Дефект мотивування* – порушення логічної або змістовної повноти мотивувальної частини рішення, що унеможливає розуміння причинно-наслідкового зв'язку між установленими обставинами, фактами, нормами права і правовим висновком суду. Може включати в себе: ігнорування вирішального доводу – суд не дав відповіді на аргумент, що має потенціал змінити результат справи; логічну лакуну, тобто відсутність або суперечливість внутрішніх зв'язків між фактами й висновками; порушення логіки правового міркування.

Модельний тест для самоконтролю судді при ухваленні та виготовленні якісного судового рішення, аби уникнути цього дефекту, може включати в себе такі питання: чи охоплено мотивуванням усі доводи, які могли істотно вплинути на висновок суду; чи простежується безперервний ланцюг: «факт → норма → висновок»; чи рішення дає можливість зрозуміти, чому обрано певну правову кваліфікацію. Треба зробити застереження, що на практиці суддя застосовує модельний текст саме як інструмент самоконтролю. Модельний текст – це не «трафарет» і не шаблон, а виключно механізм профілактики дефектів якості й забезпечення єдиних стандартів професійного письма судових актів.

(2) *Дефект кваліфікації* полягає у неправильному застосуванні або тлумаченні норми матеріального права, що призвело до помилкового визначення прав та обов'язків сторін або до виходу суду за межі позовних вимог. Може охоплювати: неправильне застосування норми, – суд застосував закон, що не регулює спірні правовідносини, або проігнорував обов'язкову норму; *ultra petita* – присуджено більше, ніж вимагалось, або змінено предмет позову; *infra petita* – не вирішено одну з вимог чи залишено її без оцінки. Модельний текст для самоконтролю судді за цим дефектом може включати в себе такі питання: чи збігається кваліфікація правовідносин із їх фактичним змістом; чи суд застосував правильну норму з урахуванням спеціальності, системного та телеологічного тлумачення; чи обсяг резолютивної частини не виходить за межі заявленого позову та ін.

(3) *Комунікативний дефект* означає, що рішення не забезпечує належного розуміння його змісту адресатами через неясність, логічну безладність або двозначність тексту. Це не лише мовна проблема, оскільки такий дефект підриває виконуваність і правову визначеність. Може включати: семантичну неясність – неоднозначність формулювань, використання правових архаїзмів, колізійних термінів («повністю або частково» без уточнення); структурну безладність – відсутність чіткої послідовності викладу мотивів, змішування фактичної та правової частини, суперечності між мотивувальною та резолютивною частинами. Модельний тест самоконтролю судді може охоплювати такі питання: чи здатне рішення бути зрозумілим для сторін без додаткового тлумачення; чи логічна структура тексту відповідає моделі «обставини – докази – норми – висновки»; чи диспозитивна частина не містить семантичних суперечностей тощо.

(4) *Інституційний дефект* виникає тоді, коли суд ухвалює рішення всупереч системі напрацьованої та усталеної судової практики або без належного мотивування відступу від усталеної позиції Верховного Суду. Це дефект вже не змісту, а радше судової дисципліни та правової визначеності, що підриває основи єдності судової практики. Наприклад: відступ без обґрунтування – суд не навів переконливих підстав для зміни усталеного підходу; ігнорування правової позиції – суд формально визнав існування практики, але не пояснив, чому її не застосовано тощо. Можливі питання модельного тесту для самоконтролю судді: чи послався суд на релевантну практику Верховного Суду або ЄСПЛ; якщо здійснюється відступ від усталеної правової позиції Верховного Суду, то чи достатньо повно та переконливо обґрунтовано це, до прикладу зміною законодавства, новими фактичними обставинами або очевидною помилковістю попереднього підходу; чи чітко визначено межі застосування нового підходу (*prospective* чи *retrospective*) тощо.

Систематизація та типологізація дефектів якості судового рішення господарського суду дозволяє перейти від інтуїтивної оцінки «належності» рішення до раціоналізованої системи критеріїв, сумісної з європейськими стандартами належного правосуддя. Для доктрини господарського процесуального права вона формує власний набір мікροстандартів контролю: логічно завершене мотивування; юридично коректна кваліфікація; ясний і структурно послідовний текст; інституційна узгодженість із практикою. Запровадження таких стандартів у судову практику здатне зменшити кількість скасованих актів, підвищити довіру бізнесу до господарських судів та утвердити принцип «ефективного правосуддя через якість рішення».

Належить визнати при цьому, що між якістю судових рішень та ефективністю господарського судочинства існує прямий причинно-наслідковий зв'язок. У господарських справах суддя має оцінити факти, докази та правильно застосувати правові норми у складних економічних контекстах. Належна аргументація (*ratio decidendi*) забезпечує передбачуваність правозастосування. Це сприяє єдності судової практики і зменшує кількість апеляційних та касаційних оскаржень – прямий індикатор ефективності. Добре структуроване рішення виконує роль комунікаційного мосту між судом, сторонами та суспільством. Зрозуміле мотивування підвищує довіру до суду, що є соціальною складовою ефективності правосуддя. Рішення, сформульоване чітко, з конкретними висновками, зменшує ймовірність проблем при виконанні. Це підвищує результативність правосуддя, тобто реальне відновлення порушених прав. Висока якість рішень зменшує кількість повторних спорів (*re-litigation*), скарг до ЄСПЛ, і тим самим підвищує інституційну ефективність судової системи.

Водночас, висока якість судових рішень можлива лише за умови ефективної організації процесу: своєчасного розгляду справи; забезпечення процесуальної рівності сторін; належної доказової бази тощо. Як зазначено у Рекомендації CM/Rec(2010)12 Комітету Міністрів Ради Європи [6], якість правосуддя – це результат взаємодії трьох факторів: компетентності судді, організації процесу і змісту судового рішення. Тобто, ефективне судочинство створює умови для якості рішень, а якісні рішення, своєю чергою, легітимізують і зміцнюють ефективність судової системи. Господарські суди України історично мають високу культуру письмового рішення – логічно структурованого, із вмотивованою доказовою частиною. Проте, за умов перевантаженості суддів і дефіциту кадрів знижується час на аналітичну роботу, що прямо впливає на: зростання кількості скасованих рішень; неоднаковість практики; зниження довіри бізнесу до судового захисту. Таким чином, якість рішень стає головним індикатором реальної ефективності господарського правосуддя, а її покращення – критерієм успішності судової реформи.

Ефективність господарського судочинства – це не лише швидкість розгляду справи чи дотримання процесуальних строків. Її зміст полягає у досягненні матеріально-правового результату, який реально відновлює порушене право і водночас створює прецедент правової визначеності для всього економічного обороту.

Тому якість судового рішення – це критерій, який перетворює процесуальну форму в реальну справедливість. Без якісного рішення навіть формально дотримані строки, процедури й статистика не створюють ефективного правосуддя. Отже, з наведеного можна вивести умовну формулу:

якість рішення + своєчасність + виконуваність = ефективність господарського судочинства = довіра бізнесу.

Висновки. Якість судового рішення господарської юрисдикції – це інтегральна, багатоаспектна характеристика судового акта, що виражає ступінь його здатності справедливо й остаточно вирішувати господарський спір, забезпечуючи правову визначеність і стабільність обороту, та включає одночасне дотримання таких вимог: а) *законність і належна правова кваліфікація* (правильне застосування норм матеріального права з урахуванням їх мети, принципів і господарсько-правової природи правовідносин, неухильне дотримання процесуальних приписів); б) *раціональна й повна аргументація* (логічно вивірене мотивування з аналізом доказів, методів тлумачення, чіткою реакцією на вирішальні доводи сторін і поясненням причин відхилення альтернативних версій чи доказів на основі застосування стандарту доказування «вірогідність доказів» [7]); в) *комунікативна ясність і структурна логіка тексту* (послідовна композиція резолютивної та мотивувальної частин, семантична однозначність формулювань, доступність для сторін та виконавців); г) *передбачуваність та узгодженість із усталеною судовою практикою* (відповідність правовим позиціям вищих судів і релевантній міжнародній практиці, або ж відкрито й повно мотивований відступ із вказанням підстав і меж нового підходу); г) *виконуваність* (конкретність обов'язків, технічна здійсненність і відсутність внутрішніх суперечностей, що гарантує реальне та своєчасне виконання).

Специфіка господарської юрисдикції накладає безумовно свій відбиток, оскільки якість судового рішення тут додатково вимірюється економічною релевантністю мотивів (кореляція правових висновків до фактичної бізнес-моделі сторін і наслідків для ринку), застосуванням підвищеного (посиленого) стандарту розумної ділової обачності та професійного розсуду управлінців, ідентифікацією і розподілом комерційних ризиків (із посиленням на договірні застереження, звичай ділового обігу, торгівлі та інші чесні звичаї, галузеві стандарти тощо), пропорційністю втру-

чання у підприємницьку діяльність, а також превентивним ефектом для господарського обороту (формуванням передбачуваної практики, що знижує імовірність подібних спорів у майбутньому).

Модельний тест якості судового рішення господарського суду можна звести до наступного: *законність/кваліфікація* (чи співвіднесено факти із застосовуваною нормою права та її метою; чи обґрунтовано вибір правової кваліфікації правовідносин; чи дотримано меж позову та процесуальних гарантій); *аргументація* (чи надано відповідь на вирішальні доводи; чи пояснено відхилення доказів; чи простежується безрозривний ланцюг «факт → норма → висновок»; *комунікативність/структура* (чи текст структурований (issue–rule–application–conclusion)); чи терміни вжито послідовно; чи диспозитив однозначний); *передбачуваність/узгодженість* (чи враховано усталену практику; якщо має місце відступ, то чи чітко викладено ratio та межі застосування нового підходу (prospective/retrospective)); *виконуваність* (чи визначені строки, спосіб і предмет виконання; чи уникнуто формулювань, що потребують додаткового «роз'яснення рішення»; чи рішення технологічно готове до примусового виконання).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Резнікова В.В., Хотинська-Нор О.З., Притика Ю.Д. Якість судових рішень у контексті європейських стандартів (на прикладі господарського судочинства). *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2026. Вип. 93: Ч. 2. С.95-101. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.2.11>.
2. Ukraine's path towards EU accession: European Commission. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/ukraines-path-towards-eu-accession_en (дата звернення: 15.03.2026).
3. Checklist for promoting the quality of justice and the courts: CEPEJ(2008)2. Council of Europe. Strasbourg, 2008. URL: <https://rm.coe.int/european-commission-for-efficiencyof-justice-cepej-checklist-for-promo/16807475cf>. (дата звернення: 15.03.2026).
4. Report on the Independence of the Judicial System Part I: The Independence of Judges: CDL-AD(2010)004: Venice Commission. Council of Europe. Strasbourg, 2010. URL: <https://rm.coe.int/1680700a63> (дата звернення: 15.03.2026).
5. Case C-583/11 P «Inuit Tapiriit Kanatami and Others v European Parliament and Council of the European Union», Judgment of the Court (Grand Chamber) of 3 October 2013, ECLI:EU:C:2013:625. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62011CJ0583> (дата звернення: 15.03.2026).
6. Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to Member States on judges: independence, efficiency and responsibilities (adopted by the Committee of Ministers on 17 November 2010 at the 1098th meeting of the Ministers' Deputies): Council of Europe. Strasbourg, 2011. URL: <https://rm.coe.int/cmrec-2010-12-on-independence-efficiency-and-responsibilities-of-judges/16809f007d> (дата звернення: 15.03.2026).
7. Резнікова В.В. Стандарт доказування «вірогідність доказів» у господарському судочинстві. *Право України*. 2021. № 9. С.66-85. DOI: 10.33498/loiu-2021-09-066.

Дата першого надходження рукопису до видання: 16.03.2026

Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 23.04.2026

Дата публікації: 10.05.2026

© Резнікова В.В., Хотинська-Нор О.З., Притика Ю.Д., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії СС BY 4.0